

J E L E N K Ö R.

46. szám.

Pest szombat junius 7dikén.

1834.

Foglalat: Magyarország (orsz. ülések jun. 2ikáig; Pesten Marczibányi-jutalom osztás; III. löverseny; Aradon magyar nyelvi oktatószék, és kórházi pénzalap; m. tud. társ. jelentés; szarvasi gymnasium; Nagy István †; Különféle). Ausztria (25 mill. új kölcsön). Franciaország (Lafayette temetése; Marbois beszéde; a kamarák ülései bérekesztése, és követház fölmozdítása). Anglia (ausztriai és orosz követek; felsőházi ülés máj. 16.). Görögország (elitálás). Németalföld (gyarmati hírek). Belgium (korona-öröklés). Portugália (expeditiók munkálatai). Spanyolország (carloiak reményei). Elegyhírek. Gabonaár. Pénzkelet.

M A G Y A R O R S Z Á G.

Pozsony: A' közelebbi kerületi ülések tanácskozásai részint a' még vitában forgó, jan. 3iki másik kir. válaszra készülő fölírás tárgyában, részint a' polgári törvények javításabeli 1ső czikkely két első szakasziban „a' kir. adományozásokról“ folytatnak. A' fő RR. ez alatt máj. 31ikén 's jun. 2ikán 203—4ik orsz. üléseikben, az uriszékek rendezésiről szóló czikk többi §szait folytaták, jobbra helybenhagyással; a' 4ikben mindazáltal, az urodalmi tiszték is, (de szükséges tulajdonokkal fölruházottak), az uriszékre hivatandók sorába vétetni javasoltatnak, olly módon, hogy azon esetben, midőn maga a' földes ur elnök (praeses), akkor egy — midőn más valaki helyettes (de ki soha urod. tiszt nem lehet), akkor kettő is hivathassék közbe, hogy ez által az 5 tagbul álló bíróság közt még is mindig idegeneké legyen a' többes szám. 5ik §. néhány szó-cseréléssel ment keresztül; 6ik egészen ment volt; a' 7ik 2ik részében „hogy a' földesurak, még rendezett bírósággal nem bíró községeknek erre hatalmat adhassanak,“ kihagyatni javasoltaték. E' tanakodások folyamában a' RR.ek, — kik azalatt saját táblájuknál többek közt Hont követének „a' jelen országgyűlés költségeinek nemesek általi fizetése iránt hozott törvényczikk sanctiojának sürgetése, — az országos naplókönyvnek határozottabb alakban szerkeztetése, — 's kerületi naplókönyv iránt, — kapott utasításánál fogva tett indítványát elmellőzték, — átküldvén a' fen. érintett fölírás-tárgybeli üzenetet, annak fölolvastatása után az ülés mind két helyen eloszlott.

Pest. Junius 5ikén osztá ki a' Marczibányi-alapítványra ügyelő tek. biztosság Végh István koronaőr 's baranyai főispán ő exja előlülte alatt, mellyre fens. Nádorunktól bízott meg, ns. Pest vmegye nagyobb terében a' számos év előtt elitelt számos jutalmakat. E' nemzeti tudományos ünnep, minek azt tisztelve szeretett Nádorunk nevezni kegyes vala, teljes örömmel tölté el a' jelenvoltakat.

A' munkáló biztosság összegyűlte után m. Szilassy József tórnai főispán ur 's a' t., mint biztossági elnök, küldöttséget nevezé ki, melly az országszerte tisztelt koronaőrt, mint nádori személyviselőt, e' nemzeti ünnepre hívá meg. E' küldöttség odajártaig, a' biztossági elnök két más küldöttséget is nevezé ki, egyiket, melly a' nm. biztost a' lépcsőzet alján, másikat, melly a' terem küszöbénél fogadja. Fölolvastatott ezután tek. Sárközy Imre ur Pest vmegye érdemes főjegyzője mint e' biztosság actuariususa által, a' munkáló biztosság azon javaslata, mellynél fogva ez, mivel számos év óta nem osztattak már ki jutalmak, az eddig oda nem itélt, évenkénti járandóságu maradék díj-pénzeket a' jövőre teendő kérdések közt, jutalom-pótlékul 's öregbítésül felosztatni véli; ugy szinte azon javaslatja is, mellyben a' biztosság a' főhg.-nádort kegyes közbenjárásra kéri a' dicsőült alapító örökösseinél, hogy a' jutalmak eddigi váltó értékét pengőre változtatni sziveskednének. Erre kihirdettetett az ünneplésrendét kitzó szabály is. Ez alatt megtelvén mind a' terem mind a' karzat vendégekkel, kis vártatva visszatért a' nm. Biztos díszes meghívására Budára ment küldöttség, mellyet mélt. Ocskay Antal bácsi vál. püspök 's m. kir. helytartósági tanácsnok szónokképen vezérlett, ki is ékes ajakkal jelenté küldöttségöknek rá bízott tisztében hű eljáratát. Megjelent végre ő Exeja, 's hangos éljen kiáltásokkal kísérve elnöki székébe ült; kit is m. Szilassy József ur magasztaló beszéddel üdvözölt, előadván: milly tetemes és sok érdemet halmazott a' dicső Végh nemzetség Háza 's Fejdelem iránt már másfél század óta. Utána velős beszéddel ő Exe. fejté meg az ünnep tárgyát, ajkairul komoly de szelid méltósággal lezengő szózatát mondásai fontosságához érzékeny nyomadó-kossággal illesztve. Beszéde után bemutatván m. Szilassy József ur a' nádori Biztosnak a' jutalom-koszorúsak közül azon érdemes férfiakat fejenként, kik jelen voltak, fölolvastattak a' munkáló biztosság jegyzőkönyvének azon pontjai, mellyek az illető jutalmakat a' szer-

zőknek ítélék *), kik közül 15bül csak négyen, u. m. Fáy András, Vörösmarty Mihály, Jerney János és Simon Florent uu. jelentek meg; a' többit részint hivatalos foglalatosság, részint betegség, részint halál marasztá el; (három, t. i. Kisfaludy Károly, Bereszsászy N. Pál és Kovács Tamás e' jutalomban részesülhetés előtt elhunyt). E' fölolvastatás után fölszólítottak a' díjnyertes férfiak egyenként, jutalmoknak a' nm. nádori Képviselő kezébül átvételére; mi megtörténvén, Fáy András ur édes ömledésű beszédében lelkes önérzetű bensőséggel, teljesen győzve, győzödve 's győzödtetve tükrözé elő azon fontos igazságot, hogy csak az, eleven, gyümölcsöző 's jótékony tudományosság minden hazában, mellyet a' nemzet élő nyelvén üz és gyakorol, sajnos érzéssel említvén, hogy annak nemzetünk évkönyveiben ritkák nyomai. Nyert jutalmát a' jeles szónok ismét a' Haza oltárára tévé le, a' sárospataki collegium, mint egykori oktató dajkája, könyvtárának ajánlván alapítványul, hogy kamata magyar könyvek szerzésire fordíttassék. Jerney ur pedig a' Marczibányi-intézetnek ajándékozá azt vissza, egy ujra föltett jutalomkérdés díj-toldalékaul. Ezekre az új kérdések olvastattak föl (kijönek később); 's azok után ő Exja hathatós ékesszólással előszámlálá mindazokat, mik atyáskodó Fejdelmünk kegyelméből az országos RR. buzgódása által az utolsó jutalomosztás (1823 jun. 5ike) óta, a' magyar nyelv előmozdítására történtek. A' nm. szónok érzékeny szavait sokszoros harsány éljen! szaggatá félbe. Záradéku tek. tud. Horvát István ur a' Széchenyi országos könyvtár örje mint

*) 1823ik évre Szlemenics Pál ur, az általa irt magyar polgári Törvénykönyvrét; 1824ik évre Fáy András ur, eredeti Meséiért; 1825 évre Vörösmarty Mihály ur, Zalán futásaért; 1826ik évre Kisfaludy Károly ur †, az azon évi Auróráért; 1827ik évre Bitnitz Lajos ur, magyar Stylistikájaért. Kik egyenként mindnyájan 400 vto forint jutalmat nyertek, Továbbá 1819 évben ugyanazon egy tárgyú kérdésre négyen irván, hármá jutalmaztatott meg, 's ezek Bereszsászy Nagy Pál †, Gáthy István, és Szeder Fábian urak. 1820ik évben kitett kérdésre Gáthy Károly ur nyéré el a' jutalmat. 1822ben kitett kérdésben Kovács Tamás ur † volt nyertes. Ez utóbbiak egyenként mindnyájan 100 vto for. vettek, megjegyezvén azt is, hogy e' jutalmak egyenesen a' Marczibányi-alapítványból jutottak. Vitéz-alapítványból pedig az 1822ben kitett kérdésre Jerney János ur lett nyertes. — Pongrácz gróf alapítványból végre az 1824ben közzé tett kérdésre Horváth Antal ur nyert jutalmat; az 1822ben kitett kérdésre Simon Florent ur, lett nyertes. E' jutalmak is 100 vto forintosak voltak. — Gr. Teleky László ur ajánlatából a' kitett kérdésre 1828ban Gáthy István ur nyéré el a' jutalmat. Végre Fejérváry József ur ajánlatából a' feladott kérdésre Szadler József ur irt megjutalmazott munkát. —

a' biztosság egyik tagja buzgón megköszönte a' nm. Képviselőnek mint lelkes hazafinak is azon örömet és tiszteletet, mellyben a' gyülekezetet nagybecsű jelenlétével részesíté; mire ő Exja mind ezeknek a' fens. Nádorhoz följelentését igérvén, eltávozott. E' tud. ünnepet fényes lakoma rekeszté, mellyel a' nm. jutalomosztó a' t. biztosságot, a' nyerteseket és számos föbb tisztviselőt vendéglegé meg. Köz volt az örvendés, hogy a' szives házi ur megtudván az üdvezült alapító egyik örökösének t. Marczibányi Lajos urnak Pestre érkezését, őt is vendégei koszorujába füzé. Ebéd alatt, miután országló Fejdelmünkért, fényes Házaért, ifj. fels. Királyunkért, a' fens. Nádorért, a' nyertesek 's biztossági tagokért éltető poharak ürültek, a' nagy érdemű vendéglő 3szoros áldomással köszöntetett.

11dik pesti löverseny jun. 5ikén d. e. 11 órakor.

1). Nyolcz évű díj, 280 arany, — adja 14 aláíró, $2\frac{1}{2}$ angol mérföld. Minden mén és kancza lóra, melly 7 esztendőnél nem idősb. Minden pályára lépő loért aláíró 10 aranyat, visszahuzottért 5 aranyat, — nem aláíró futó loért 40 ar., visszahuzottért 20 aranyat tesz le a' futás előtt. Az így egybegyűlő summa 60ig a' második loé, azon felül az első és második közt oszlik fel.

Lichtenstein V. hg. és Széchenyi Istv. gr. szövetségesek 5 eszt. telivér pej kanczája Christine, angol nevelés. terhe 107 $\frac{1}{2}$ font Lovasa Boast 6' 13". . . 1.0.
Brünnenberg ur 5 eszt. teliv sárga ménje Richmond, angol nevel 106 font. . . 2.0.
Christine mint e' dijjak tavali nyertese a' kiszabott tehernél 4 fonttal többet vitt. Conscript 6 eszt. ang. ménért Hunyady Józ. gr. mint aláíró visszahuzásért bánatul 5 ar. fizetett.

2). Első hazafi díj. 100 ar. 1600 öl ismételve. Magyarhoni kancza és ménlovakra.

Jelentve volt 5 ló, 2 visszahuzatott. — Hunyady Józ. gr. 5 eszt. teliv. sárga m. Gildroy, Károlyi Istv. gr. nevel 109 ft. Első ízben 4' 11", — második ízben 4' 5". Lovasa: Eduard Jackson. . . 1.1.
Lichtenstein V. hg. és Széchenyi Istv. gr. szövetségesek eszt. teliv. p. kancz. Rosaline, Károlyi Istv. gr. nevel. 111 font. . . 2.2.
Sándor gróf 4 eszt. teliv. fekete m. Child Harold Nádasy Tam. gr. nevel. 102 ft. . . 3.3.

3). Pesti díj. Ezüst kávé-készület. A' táczán e' fölirat: „Rajta lovag! ki serényen fut, kergetni is első.“ Adja sz. kir. Pest városa tanácsa 's polgársága. 1600 öl ismételve. Ausztriai birodalmi mén- és kanczára.

Hunyady Józ. gr. 5 eszt. teliv. sárg k. Sarah, maga nevel. 107 ft. 4' 31". — 4' 4" Lov. I. Jackson . . 1.1.
Festetics Mikl. gr. 4. e. félv. p. k. Emerald a 100 ft. . . 2.2.
Sándor gr. félv. sötét p. k. Jerta, Széchenyi Istv. gr. nevel. 113 ft. . . 3.3.

Az e' napra jelentve volt Eszterházy kard, nem találkozá ez idén reá kihívó, Lichtenstein V. hg. és Széchenyi I. gr. szövetségesek birtokában megmaradt. — A' köztelki 6

részvény
Álattenyés
bemenni.
jun. 1jétől
zetség pe
ház, Kec
9 órától 1
sárnap jun
minden tel

Több
g. n. e. ta
's azokban
lasi és má
koroltatvá
lelkipászt
nek haszn
nyelvnek
rekedéssé
főgazgat
azon buzg
terjesztés
a' magyar
mint egye
országos
nyá tette,
János ara
praeparan
bizta, kil
jártak el
a' magyar
tathassék
német nye
szükségé
E' javasla
Joanesko
tudós egy
szó- min
vezte ki
vá; ki is
kolai inté
a' két év
erkölcsis
Királyunk
nyelv sz
buzdítá,
király, n
nak, hív
's fogadá
nítás nek
kezdett.
előmozdi
annálinká
tolltudom
loul a' t
önkényle

részvény sorshuzása a' jun. 8dikán tartandó Áltatnyésztó Társasági közgyűlésen fog végbemenni. — A' köztelki részvények kamatai jun. 1jétől kezdve 10keig a' gr. Károlyi nemzetség pénztárnoki hivatalában (gróf Károlyi ház, Kecskeméti-utca) fizettetnek-ki reggeli 9 órától 12ig. — Az idei utolsó lóverseny vasárnap jun. 8kán d. u. 4 órakor fog, az időre minden tekintet nélkül, végbemenni.

Több mint 20 éve annak, hogy az aradi g. n. e. tanító-készítő kir. iskolák főállanak, 's azokban az ifjuság két évi folyamatban valósi és más tudományokban oláh nyelven gyakoroltatván, két ezernél több iskolamester, lekipásztor 's egyéb a' Hazának 's Nemzetnek hasznos tagok váltak. Utóbb a' magyar nyelvnek teljes divatba hozatása országos törekedéssé válván, de e' nemzeti iskolák kir. főigazgatója is Temesváry Miklós ur ugyan azon buzgóságtól lelkesítette, a' hazai nyelv terjesztését 's miveltetését szíven hordozván, a' magyar nyelvet ezen iskolákban is, valamint egyebütt a' derék kormánya alattiakban, országos törvénynél fogva, rendes tanulmányá tette, 's azt a' némettel együtt előbb Fritz János aradi gymnasiumbeli, később aztán a' praeparandialis professor urak oktatásuk alá bizta, kik is noha kitelhetett szorgalommal jártak el kötelességükben, mindazáltal hogy a' magyar nyelv még nagyobb sikerrel taníthatassék, a' kir. iskolai intézet annak, a' német nyelvvel, egy külön tag által oktatása szükségét terjeszté elő a' fő igazgatóságának. E' javaslatot a' kir. főigazgatóság elfogadván, Joanesko Popovics Demeter urat, miután a' tudós egyesület előtt f. eszt. febr. 28ikán mind szó- mind írásbeli próbatéteit megtevé, nevezte ki magyar és német nyelv professorává; ki is martz. 29ikén, miután az egész iskolai intézet előjárósága jelenlétében, mind a' két évbeli tanuló ifjuságot, a' szükséges erkölcsiség, hazaszeretet 's dicső országlásu Királyunkhoz hívségre, főleg pedig a' magyar nyelv szorgalmas tanulására lelkes ajakkal buzdítá, 's mindazoknak, miket Isten, haza, király, magyarodás és emberiség tőle kívánnak, hív teljesítését kötelességének ismeré 's fogadá, tisztébe iktattatott, 's a' rendes tanítás neki átadatott, mellyet april. 2ikán el is kezdett. Hogy pedig a' Haza, és tudományok előmozdítása iránti szeretetét 's buzgóságát annál inkább tüntethesse ki, az oláh nyelv- és tolltudomány székét is, melly eddig hasonlóul a' többi professor urak által pótolgatott, önkényleg magára vállalá.

Aradrul. Kórházunk fölállítására gyűlö alapítások során, uj öröm lépé meg megyénk szegény betegek ügyében fáradozó küldöttségünket: midőn annak elnöke alispán Faschó József urnak derék munkássága, országló koronás Urunk Ő Fölségénél is segéd kegyelmért behatván, a' kir. kincstár megyénkbeli urodalmi részéről, f. esztend. april. 30ikán 15,197 sz. a' költ kir. rendelete által, a' már földél alatt büszkélkedő kórházunk építésére eddig kiadott költségen kívül egyes felebaráti adakozásokbul 175,654 ftra növekedett tőkét, 5500 frtal gyarapítani méltóztatott.

Magyar tudós társasági jelentés.

A' társaság eszközlése által és költségén követhető újabb munkák jelentek meg:

1. Matematikai Műszótár. Budán 1834. Sad rét. Ára 20 xr. peng.

2. Nyelvtudományi Pályamunkák. 1 kötet. a). Csató Pálnak 100 aranyat nyert jutalomfelelete; b). Nagy Jánosnak tiszteletdíjt nyert másod rangú felelete. Budán 1834. Sad rét. Ára 40 xr. pengőben.

3. Magyar Helyesírás és Szóragasztás főbb szabályai. Második kiadás. Budán 1834. Sad rét. Ára 10 xr. pengőben.

Találtatik mind a' három, Pesten Eggenberger József könyvárosnál, kinél minden más könyvárosok is a' kívánt példányokat megrendelhetik. Junius 5ikén 1834.

A' Titoknok által.

Szarvas máj. 6. Hol böles előrelátás jó szívvel párosul, hol erény és hazafiság szolgál tetti vezérül, ott egy kedvezőbb jövendőt szinte mint bizonyost tekinthetni. Ily tárgya volt a' mai békés-bánsági esperességi közgyűlésnek, midőn számos más elintézendők között, a' szarvasi közbirtokú földes uraságoknak, u. m. Bolza József, Eszterházy Mihály, Batthyányi István és Mittrowszky Vilmos gr. urak 's hitveseiknek azon nemes czélzatu oklevelük olvastatott föl, mellyben az eddig Mező-Berényben létezett, de ezen alapításnál fogva már Szarvasra helyzetendő esperességi gymnasiumra 280 hold földet, 25 hold térségű kertet, 8 belső háztelket 's 2 malombhelyet örökös alapításul adni méltóztatnak. Nevelé az ezen támadt örömet még azon körülmény is, hogy első alispánunk Cseh Ferencz ur a' vele együtt jelen volt törvényes bizonyossággal, azon fekvő javakat formaszertint a' tulajdonos Esperességnek általadta 's ezen a' köz miveltség és magyar nyelv előmozdítására szánt nagy lelkű áldozatnak és örömeinek szemtanúja vala. Fő czélja levén e' kegyes adománynak a' nemzeti nyelvterjesztés, tudományok virágoztatása, 's a' Haza mint közös anyánk iránti szeretetnek minden szívben egyenlő gerjesztése 's ettől ösztönöz-

tetvén a' szarvasi evang. egyház is, azon nemes áldozatra buzdult, hogy 16,000 pengő frtnál többre becsült emeletes nagy iskolaépületét 5000 pengő frtnban az Esperességnek átengedvén, ez által a' derék főalapítók példáját hálás érzéssel követte. Illy rokon szivekből származott 's egyedül hazaszereteten nyugvó nemes áldozatok nem kezeskednek é boldogabb jövendőrül? ne örüljön e kivált Szarvas 2dik századjának, midőn multban is egy boldog emlékezetű Tessedyknek mezei gazdálkodásra tanító czélirányos intézete (Institutum oeconomico-practicum) már keblében virágzott?

Nagy István kir. tanácsnok és a' kegyes hagyományi ügyek igazgatója, Pesten f. hón, 31kán munkás életének 75ikében tudósorvadásban kimult. Számos érdemmel hamvad sirjában.

Különféle: Jassin keresztül kapott tudósításnál fogva Argo gőzhajó már másodszer is szerencsésen megjárta Galaczt, april. 23ikán t. i. először, 's máj. 7ikén másod ízben. Ennélfogvást a' dunai gőzhajózás már egész Galaczig rendszeritve levén, — a' hajózásbeli tarifák az illető ügyviselősegeknél ingyen kiadatnak. — Gömörben e' tavasszal a' szénának mázsája 4 $\frac{1}{2}$ frton kelt vtoiban; szalma helyett lehullott falevelet használtak marhaszalmul. Aprilisben a' veszett ebek, Jolsvához $\frac{1}{4}$ órányira fekvő Lubenyik helységben igen dühöngtek, többek közt bizonyos uj-lakos asszony egynek szemközt jöven, a' kutya neki iramiott 's emlője bimbaját harapta le. — A' Boldva mentiben (Abaujban Jászó, Mindszent körül) máj. 16ikán felhőszakadás volt, juhokat és bányákat ragadozott az árvíz egy 14 esztendő ifjával együtt, kit keresvén más nap az iszapbul ástak ki; 26ikán pedig jég, a' szomolnoki és uhornai hegyeken hó esett, melly két napnál továbbig tartó lilium szemfődelet vont rájuk. — Az idő e' vidéken sovány, a' vetések ritkák (gyérek v. vigályosak) 's nyomorultak a' száraz, hó nélküli ésszelekkel teljes tél után.

AUSZTRIA.

Legfensőbb fölhatalmazásbul az ausztriai finantz-kormány négy bécsi váltóházzal, névszerint Arnstein és Eskeles, Geymüller és társ., Rotschild M. A. és fiai, és Szina S. G. házakkal, huszonöt millio pengő fr. kölcsönt kötött, 25 esztendő alatt évenkénti sorsozással visszafizetendő.

FRANCZIA ORSZÁG.

Lafayette temetési pompájáról még következő részleteket adhatunk: „A' gyászos ház belseje ünnepélyes tekintetű volt. Nagy, feketevel bevont teremben nyugvának a' hies halott tetemei. A' látogatók hallgatva léptek a' szobába, hol még a' fölvetetlen ágyat lehet látni, mellyben e' nemes élet kialutt. Itt állá íróasztala, ott vala olvasható az egyesült amerikai statusok azon oklevele, mellyel a' dicsőült az amerikai nagy családba fölvetették, itt egy nagy és szerencsétlen nemzetnek hálaemléke vala látható azon nyilatkoztatásban, mellynél fogvást a' varsói nemzeti őrség őt első gránátosának nevezé ki. Már reggel 8 órakor megtelt a' gyászos ház néppel, 's 9 felé megindult a' menet, mellyet Lafayette György vezetete. A' gyászlepel végeit Salverte Eusébe, Odillon-Barrot, Lafitte Jakab, és Ödön, Ostrovszky gen. (a' varsói nemzeti őrség egykori parancsnoka) 's az éjszaki egyesült statusok követe, végre Fabvier ezredes, 's egy meauxi választó vitték, melly megyének képviselője volt az üdvezült. Ezek után baráti lépdeltek, 's közöttük minden nemzetbeli hies képviselők, p. o. Bowring dr. angol küldött, Plater lengyel gróf, Uminsky generál, Pepe nápolyi generál 's a' t. ezek után a' lengyel, spanyol, éjszakamerikai 's a' többi küldöttségek. — Az éjszakamerikaiak nemzeti zászlójukat vívék, melly hasonlólág háromszinű, mint a' francia tricolor, csak hogy a' színek fekvő helyzetben vannak. A' koporsót a' gyászteremből 14 lengyel vitte a' szekérig, többnyire tagjai az egykori lengyel országgyűlésnek, Dwerniczky által vezetve. Az udvar előkelő baráti közt Gérard marsalt Broglie hget, Montalivet grófot 's Mignet urat lehet látni. Közönségesen szembeötlött, hogy a' ministerek közül senki sem volt jelen (temetéselőtti nap azonban a' ministerek mindnyájan meglátogatók a' gyászházat, de vagy csak egyenként, vagy épen nem bocsáttattak a' halotti ágyhoz, csupán a' generál legbiztosb barátinak engedtetvén az oda bejutás, 's még az amerikaiak küldöttsége sem mehet be.) A' követelek száma Dupin ur vezérlete alatt mintegy száz volt. A' tisztek közé azonban még sok vögyült közölök. A' nemzeti őrség 10,000 főnyi 's ugyanannyi volt a' sorkatonaság is, 250ezer személynél több kíséré a' koporsót. A' nép azonban gyakran meg-megijedt 's meg-megfutott. A' bastille-téren, számos gyalog, lovas 's patantyus vala felállítva, mit a' népség kedvetle-

nül vett. De legkeservebben támadták meg a' lapok a' városhajdukat, kik csatarendben lépdeltek a' gyászmenet után, 's azon rendszabást, mellynél fogvást a' Picpusra vezető utczákat katonaság raká meg, 's a' népet a' további kísérettől visszautasítgatá, csak Lafayette családjának engedvén meg a' temetőbe jutathatást. "Minderre egy párisi levél maj. 23-ról azt jegyzi meg, hogy soha Párisban ünnepelesebb temetés nem volt. A' néptömegnek a' temetőbe jutás megtiltatása oda mutat, hogy Soult és Gisuquet uu. örömet éreztetik igazgatásukat. A' National végre lényegesen így elmélkedik Lafayette halála fölött: „A' gyász mély és csöndes. A' szomoru környületek, mellyek középett e' sors ére bennünket, komor árnyékot vetnek a' nyilvános fájdalomra. Ugyanazon Franciaország é ez, mellyért a' hasonlíthatatlan agg fiatal korától kezdve annyiszor áldozta magát fel? Álgýukat fognak utána vontatni, katonaságot, nemzeti öröséget kíséretül adni, 's háromszinü zászlókkal körüllobogtatni gyászszekerét. A' két kamara küldöttségei követik, 's illedelemből talán az új udvar czimerével fényeskedő kosik is fognak még hozzá járulni, 's a' t., de a' szabadság a' kíséretben nem lesz jelen; 's hijában fogják azt a' színlekeny hiú pompában keresni, mellyel a' kormány, Lafayette ellensége, a' polgárok igazabb de csöndes fájdalmát felülmulni ügyekeznek. Lafayette az történik, mi Napoleonnal, kik közül az egyik a' revolutio nagy képviselője volt a' csatamezőkön, másik pedig az 1789ki szabadság személyített elve. 's a' t. — A' Journal du Havre szerint, a' havrei révben Lafayette halála végett valamennyi amerikai 's néhány francia hajó gyászlobogót tűzött ki. — A' National szerint a' fontainebleau kastélyban a' liljomok (a' kiűzött Bourbonok czimere) mindenütt visszaállíttatnak.

A' pairkamarában maj. 23kán Marbois ur kére szót. Mult üléskor tudnillik Dubouchage ur kikelt a' politikai vétségek miatti meggyalázó büntetések ellen, 's azt mondá, hogy ha azok előbb dívatban lettek volna, a' legistesz kamarai tagot is érheték vala, 's a' tett ellenvetésekre is megmaradt azon véleménye mellett, hogy politikai vétség ellen inkább halált, mint gályarabságot mondjanak. Erre nézve kére most Barbé-Marbois ur szót, hogy 24 év óta személyes környülett személy ügyében nyilatkozhatték. „A' törvénykönyv,

ugymond, világosan mondja, hogy deportatiót, e' meggyalázó büntetést, csak birói ítélet szabhat. Már pedig ellenünk illyes, nem hozaték, hanem csak pusztá parancs következtében viteténk Guianába és Sinnamarieba. Kéves idő mulva megholt közülünk Trouchou Ducoudray, 's engem tön végrendeletére elintézőjévé. Midőn azonban a' végrendeletet teljesíteni akarom, a' nyilvános kiáltos által Ducoudray hagyományát kidoboltatni hallom. Én az eladásnak azonnal ellenmondék, de a' tisztviselő azt gördíté: „Az urnak nincs törvényes tulajdonsága (eladás-gátló ellenmondás közbenvetésére), mert mint deportált polgári jusokat nem gyakorolhat.“ Azt válaszolám erre, hogy engem Guianába nem deportáltak, hanem ítélet nélkül pusztá parancs által csak száműztek, 's így polgári jogaim teljes birtokában vagyok. Minthogy a' tisztviselő abban átalakodott meg, hogy én a' törvénykönyvnél fogva gyalázatos vagyok, békebíróhoz folyamodtam, ki részemre nyilatkozott. De ez nem volt elég, még a' megyei igazgatáshoz is kelle járulnom, 's végre el vala döntve, hogy a' birói ítélet nélkül száműzött, polgári jogai teljes birtokában van ugyan, de csak azon helyen, hova deportáltatott. Így nevezék akkor a' hajón száműzetést. E' felvilágításokat kelle az urnak adnom. Én Trouchou végrendeletét elintéztém, 's uraim, e' száműzésből vagy deportatióból, melly ezelőtt 37. évvel történt, a' 15 velem rokon sorsú személy közül egyedül magam élek még!“ (Megindulás és részvét) Az elnök elhatározza, hogy e' nyilatkozás a' jegyzőkönyvbe iktattassék.

A' Moniteur maj. 24ről kir. rendelést közöl, melly mind a' két kamara ülését 1834re bérekesztettnek hirdeti, 's egy más rendelést maj. 25ről, melly a' követházat feloszlatja. A' választó gyűlések jun. 21re vannak egybehíva, a' corsicai pedig julius 5re. A' kamarák aug. 20án ülnek ismét össze.

A N G L I A.

Lissabon, Madrid, Páris, Hollandia, 's Belgiumból maj. 19én reggel közlemények érkeztek a' külministeriumba. Mint állítják, a' négyszeres szövetségnek megerősítettése don Pedrótól is megjött ez alkalommal. — Az elvakított szabólegények, ugymond a' Standard, már kezdik egyesületek káros létét átlátni. Pénzalapjaik igen leolvadtak, 's mikép lehesen módot 's eszközt találni a' magokon segítségre, nem csekély nehezségü kérdés. Ezek már most azon panaszkodnak, hogy megcsalattak,

honnán majd morgás 's elégtelenség támad. 's a' t. — A' londoni udvari ujság Eszterházy hgnék 14én a' királynál, 15én a' királynénál tett bucsuvételét jelenti. A' hg. azután 16án Palmerston lorddal értekezett; 17én, a' királyi család egyéb tagjaitól elbúcsuzván a' száraz felé megindult. Távolléte alatt Humelauer ur viendi a' követségi ügyeket.

A' felsőházban maj. 16án a' lordkancelár az egyháziak jövedelem-halmozása 's a' lelkészek távollakása ellen, többiek közt ezeket hozá föl: A' kormány mind a' két indítványt helybenhagyá. A' lelkészek távol lakása mind a' közönséges, mind az egyházi joggal ellenkezik, 's onnan eredt, hogy némelyek tiszt-helyöktől távol lakásra engedelmet kaptak. Törvényes engedelmet csupán akkor adhatni, joggal, ha a' lelkész olly hivatalt visel, melly miatt az nem lehet folyvást hivei közt. Illyenek törvény szerint a' házi káplánok. Azonban ezen káplánok száma úgy megszorodott, hogy minden nemes embernek, birónak, főügyvédnek, a' kir. ház minden tagjának van saját házi káplánja. Mindegyik főbirónak hat káplánja, magannak is annyi van. Lelkész-hijányról tehát nincs szó. Mig azonban a' törvény a' dispensatiókat illy hivatalokra szorítván arra ezélt, hogy azok ritkán történjenek, a' káplánok igen megszorodtak, 's ennél fogva mindegyik nyerhet dispensatiót. Innen az következett, hogy a' kivétel szabállyá tétetett. A' benyújtott indítványok tehát, hogy gyökereiben irtsák a' gonoszt, a' jövedelmek halmozásáról eddig hozott hézagot törvényeket eltörölvén, egyszerűen kimondják: hogy ezen túl semmi lelkészi méltóság többes hivatalt ne viselhessen, 's tiszt-helyéről távol ne lakják. Ha e' határozás talán messze vágná, 's ha uraságtoknak tetszenék, a' felsőbb egyházi méltóságok tekintetéből azokra nézve különös kivételt tehetnének, mivel azok különféle okoknál fogva, mint p. o. azért is, mert a' parlamenti ülésekben jelen kell lenniök, tisztjök helyén nem maradhatnak mindig. Az indítvány ezen részét olly nyakasán védeni nem fogom, hogy azért, mert uraságtok azon netalán illy változtatást tennének, én az egész indítvánnyal felhagyjak. Az indítvány azt rendeli, hogy minden lelki pásztor, 's lelkész tiszt-helyén tartózkodjék, kivévén évenként két hónapot, és pedig olly büntetés alatt, hogy háromszorosan fizessen annyi birságot, a' mennyit távolléte alatt hivatala jövedelmezne. Eltávolzásra pedig csak akkor adassék nekik engedelem, ha betegek, vagy tanuk gyanánt szó-

lítottak föl, vagy tán beteg v. holt rokonikhoz kell menniök. Rendeli továbbá az indítvány, hogy minden egyes követelés v. engedelemadásban a' távollét oka is tétessék ki. A' másik indítvány gyökerestül irtja ki a' gonoszt, megtiltván hogy senki többes egyházi jövedelmet ne huzzon, ha már egyike évenként 200 font jövedelmű. Továbbá ha valakinek jövedelme csekélyebb volna 200 fontnál, a' másiknak csak 100 vagy 150 fontosnak 's az elsővel vagy egy helyben, vagy legföljebb 5 angol mérföldnyi távolságra szabad lennie. En azon elvből indultam ki, hogy ha valamely plebania elbirtartani plebanust, az járjon is el kötelességében. " 's a' t. Bexley l. bizonyítá, hogy e' rendszabásokra különös figyelmet fordítand. Wynford l. azonban állítá, hogy ha ezen indítványok keresztül mennének, az uralkodó egyház lelkészei jövedelmeikre nézve rosszabbul állanának, mint a' dissenterekéi. Mivel szerinte az az uralkodó egyház, mellynek lelkészei gazdagabb jövedelmet huznak.

„Bizonyossá tesznek, ugymond a' Standard, hogy tegnap az orosz követséghez közlemények érkeztek Pétervárból, mellyek Lieven hget angol követségi helyéről elhiják. E' rendszabásnak különféléit adnak okul, többek között, a' minapi négyes szövetséget is (Quadrupel-allianz) A' Standard állítja azt is, hogy az Orleansi hg. 's Berry hgné leánya egybekelése fölött állítólag létezett levelezés nem a' hg. 's hgasszony közt, hanem Fülöp-Lajos, és Goutaut asszony között folyt, ki nem rég Párisba érkezett.

G Ö R Ö G O R S Z Á G.

Naupliai levelek szerint a' statushatalom megbuktatására tört összeesküvés fejei, (Griva, Kolokotroni, sógora, 's Koliopulos Plaputas, ki Münchenben mint követ volt) halálra ítéltettek. E' hir dühbe hozá embereiket, 's az egykori palikárok 's klephtek meg akarák az Itschkale várban foglyoskodó vétkeseket szabadítani. A' próba véres volt, de még is a' bajor katonák győztek, 's a' foglyok fogva maradtak. A' pártok felzudulása, mint mondják nem csekély, de az ország különben csendes. „Naupliából írják azt is, hogy 8 az ottani törvényszéktől elítéltek közül kegyelmet nyert, 's csak egy évre állítanak rendőrségi vigyázat alá; őt pedig, kikre halál volt mondva, a' helyett 20 éves békora ítéltetett.

N É M E T A L F Ö L D.

Hollandia keletindiai birtokiban, különösen Sumatra 's Java szigetekben a' lázadás annyira hatott, hogy noha a' hollandi kormány

mult s
gét od
főkorn
a' Sun
fegyve
gyarm
fő ko
nyival
Javára
re Ja
a' nép
rint a'
ra be
nóhid
mány
bátorl
a' holl
mival
getik,
laszto
landia
hozta
zett
tonasá
költöz
gener
Hollan
ember

A
nister
kamar
meg t
vón t
ohajt
a' ka
nak f
bi töb
azon
adott
mest
ajánl
neki.
mara
datá
Ferd
E' hi
jai k
küld
ja: l
lelni
ment
gyöz
ha a
rásra

mult septemb. majd minden mellözhető sereget oda parancsolá Európából, 's azokkal a' főkormányzó a' háborut egy ideig folytatá is, a' Sumatraiak mindazáltal, mintegy 25,000-en fegyveres kézzel bekeríték a' hollandiak fő gyarmataikat. Most azonban hire fut, hogy a' fő kormányzó katonasága csekély maradvánnyal 's a' tisztviselőkkel Bataviába vonult Jávára, 's ott vár Európából sereget, melyre Jávában magában is szüksége lesz, mert a' nép fölötte elégületlen. Bataviai levelek szerint a' kormány e' várost fél órányi távolságra be akarja sánczoltatni, hogy oda csak vonóhidon lehessen jutni; míg azonban a' kormány gyarmat-rendszerét nem változtatja meg, bátorlélre 's üdülésre számot nem tarthat, mert a' hollandi rendszer igen rossz, 's monopoliu-mival csak a' népet keseríti. Most azt rebesgetik, hogy a' Sumatraiak magok közül választottak magoknak királyt, kivervén a' hollandiakat e' nagy szigetből. E' hirt egy hajó hozta, mely Bataviából 160 nap alatt érkezett Amsterdamba. Sumatrából az egész katonaság, 's valamennyi kereskedő Bataviába költözött, hol nagy szorongásban vannak. Egy generált 's két ezredest emlitenek megöltnek. Hollandia 13 hajót készít, mindegyiket 100 emberrel megrakva Bataviába. —

B E L G I U M.

A' képviselőházban máj. 22ikén a' belminister hirül adá a' korona-herczeg halálát. A' kamara, miután elhatározta, hogy in corpore meg fog a' temetésen jelenni, két indítványt vón tanácskozás alá. Az egyik küldöttséget ohajta neveztetni, mely a' királyhoz járulna, a' kamara részvétele kifejezendő; a' másiknak felírás volt czélja a' királyhoz. Ez utóbbi többséget nyert. E' szavazásra a' királynak azon nyilvánított gondolatja vagy szándéka adott alkalmat, hogy e' veszteség után örömet megválasztatná utódját — élvén ajánlati jogával, mellyet az alkotmány enged neki. A' király e' szándékát mind a' két kamara tagjai közt kihirlelteté, sőt azt is tudatá velök, hogy bátyjának Szász-Coburg Ferdinandnak 2ik fiját választotta e' végre ki. E' hirt Hane gen. terjeszté a' követház tagjai közt el, 's ezek ülést tartván egy tagot küldének a' királyhoz, ki kéz alatt megtudja: ha valljon utódját valóban ki akarja éjelteni? A' király ismételi azt a' királyi lakbament küldöttség előtt is, melly arról is meggyőződött, hogy a' királynak kedves volna, ha a' kamara ohajtaná e' kijelelést. A' felírásra kinevezett biztosság már most egy cik-

ket fog abban javasolni, melly ez ohajtást kifejezze. (A' koronaörökösnek kijelölt hg. 1818-ban született, catholicus vallásu, 's atyja ausztriai altábornagy). —

P O R T U G Á L I A.

Mióta Villaflor a' Duero jobb partját elhagyá 's dél felé nyomul, az általa elhagyott vidékeken, névszerint Mouforte körül ujra guerrillák alakulnak 's visszahódításokat próbálnak d. Miguel részére. Ezek ellen oltalmul Galicziából a' spanyoloktól segedelem-kérésre kényszerítve látta magát legközelebb a' chavesi pedrói kormány, mit meg is kapott, a' város védelmére gen. Rodiltól egy külön osztály rendeltetvén. Általjában kitetszik e' körülményből, milly sokáig lesz még d. Pedrónak szüksége idegen seregek közbejárulására, ha mingyárt birtokába fogta is venni a' tartományt, hogy féken tartsa a' csak színre legyőzött de szívben meg nem nyert lakosokat. — Santarem körül, hogy az ellenségnek élelemhöz jutása annál nehezebbé tétessék, mivel már vizen különben sem várhat szállításokat, angol kereskedők által vásároltatja meg a' lissaboni kormány telhető mennyiségig a' legszükségesebb élelmi szereket. Sir Doyle és gen. Bacon botránkozottató pörpatvaruk, melly eddig talán valamennyi közt a' legocsmányabb rágalmak és szidalmakká aljasult, nagy multságul szolgált a' lissaboniaknak, csak azért is, hogy mind a' két czivakodó, külföldi. A' veszekedés levelezésekben folyt, mellyek közül a' sajátját mindenik fél előre olvasta fel többször 's nagy hangon a' nép előtt kávéházak 's egyéb gyülekezetekben kimondhatatlan kaczag és zajongó lárma közt. Eleinte senki sem hitte, hogy párviadalra kerülni nem fognak, most pedig már annál inkább kaczagják őket, látván, mint járkálnak futosnak föl 's alá egyik utczárul a' másikon lovagostorral fölfegyverkezve, 's mint magok mondják, egymást keresve, hogy egymást jól elverhessék, a' nélkül hogy mind eddig valahol összetalálkoztak volna. — A' lissaboni Cronica még sem közli Coimbra bevételét, ámbár másképp majd kizárólag telve az expeditiók haladásival. Gen. Avilez Trasmontesben már jó számú sereget állított össze, 's azzal indul már dél felé, a' tartomány kormányát gen. Pizarronak engedvén át. Felső-Beirában 26 város nyilatkozott a' királyné részire. Délrül gen. Sa beküldé hivatalos jelentését a' minap szenvedett visszanyomatása felől. Tudósítása Villanova di Portimaóbul kelt april. 25ről, szerinte a' pedrói sergek 10

óráig állak ki a' harczot a' 4000re menő el-
lenséggel Bourmont vezérlése alatt, azután
pedig kellő rendben vonultak vissza 's most
Faroban állanak.

SPANYOLORSZÁG.

Gen. Valdes, Almeidának ideigleni kor-
mányzója, jelentést teszen Portugálbul 46
spanyol katonának d. Carlos kíséretéből elfo-
gatása iránt, köztük két tiszt is találkozik a'
testőrseregből. Merino Lermában áll Castiliá-
ban 400 lovag fegyveressel, Cuevillas pedig
Santanderben 1500zal.

A' tory Morning-Herald szokása szerint
egészen más színben közli Quesada minapi
vesztése következtét, mint ekorig egye-
bütt olvashatók. Szerinte Navarrában a' carlo-
si ezredek éjszakról, sőt távolabb tartomá-
nyokból is nevezetes segéd csapatokat szed-
nek magokhoz; 's már városok és faluk, mel-
lyek eddig ingadoznak: valljon Carlost vagy
a' királynét kövessék e? buzognak végrehaj-
tani a' junta rendeléseit. Quesada 's Lorenzo
csupán magokat védőleg munkálhatnak 's Zu-
malacarreguy minden nevezetesb állásból ki-
szorítá őket; Eraso a' francia széleket tart-
ja őrszemmel, 's az onnan jövő hadiszerek
szállítását biztosítja; Zavala és Castor gen. Es-
parterrot ostromzárbán tartják Bilbaoban, 's a'
várost minden pillanatban megvéttel fenye-
getik. Hasztalan iparkodott El-Pastor a' vá-
rosnak e' szorultságban védelmére sietni, mert
alig érinték tábornozói a' baski földet, Zava-
la már megrohaná őket és szétveré, vagy fog-
lyivá tevé, melly utóbbiak közül 15öt meg is
lövetett. Guernicában a' többi seregekre a' há-
zak ablakiból lödöztek; mondják, e' város azóta
bevétellett 's fölgyújtatott. Két napi fárad-
ságos menet után, e' sergek végre megütköz-
tek a' carlosiakkal, de nagy veszteséggel vo-
nultak vissza Bergara felé. Ezóta El-Pastor
várás hadihire tünni kezd, 's enyészten épül-
ni a' carlosiaké. Zavala a' biscayaiakkal egye-
sülvén, most már hatalmában bírja Guipuzcoát
Yruntul egész Tolosáig. Hiteles irományok
után, mellyek a' tartományi juntához érkez-
tenek, a' carlosi tábor összes ereje 25 ezer
főre megy, 's 5000 csupán Quesada megveré-
tése óta gyűlt a' táborhoz. Ha kívántatnék, e'

szám még egyszer illy nagy is lehetne. A'
királynéiak száma Navarrában 's a' baski tar-
tományokban csupán 15 ezer főre megy, 's
vezérek nem is mérközhetnek a' carlosiakéi-
val, hadi fenytékők semmi, szellemök a' leg-
rosszabb, a' népség pedig mindenütt ellenök.
Álgyuk a' hegységben épen semmit sem hasz-
nálunk. Carlos elhajóztának hire (Portugálból
Angliába) nem hogy elkedvetlenülést vagy fé-
lemlést okozott volna párthiveinél, sőt örömet
és annak biztos reményét, hogy Angliából
majd hajósereggel térend övéhez vissza, 's
létesítendi azt, mi eddig annyi vérontás mel-
lett, de szántsándékkal függőben tartatott.
— E' mind igen szép kilátás 's kecségtető hir-
lelés, csak meg valósuljon. — Portugálból maj.
11kéről vett hírek, Coimbra és Figueiras be-
vételét igazolják; mire a' portugál statusköl-
csön becse 80ra emelkedett.

ELEGY HIREK.

Ő cs. k. magassága, a' toscanai nagyhg. asz-
szony maj. 21én szerencsésen szült egy leány-
magzatot; — Ő cs. k. magasságának a' toscá-
nai nagyhgnek első házasságából maradt leg-
ifjabb leánya, Maria Max. főhgasszony pedig
(szül. 1827 jan. 9.) boszas és fájdalmas beteg-
ség után maj. 18án elhunyt. — Konstantiná-
polyban hire támadt, Mehemed Ali meggyil-
koltatásának Kairóban. Az odessai ujság azon-
ban, melly e' hirt közli, érte kezeskedni nem
akar, 's csak azt mondja, hogy ha megvaló-
sulna e' hir, kelet ügyére fölötte fontos kö-
vetkezésü lenne. — Éjszakamerika Tennessee
statusában jan. 10. halt meg Frantham Betty
(Borbála) 154ik évében. Születésre német
volt, 's 1720 jött éjszaki Carolinába. 120 éves
korában majd egészen megvakult, de később
szeme világát újra visszanyerte, 's utolsó 20
évében olly éles látásu volt mint ifjúságában. —
Londonban most Napoleonnak három testvére
van: Canino hg; (Lucian) Survilliers gróf;
(József) és Montfort gr. (Jeromos). — A' lea-
gyel bank pénzalapja, melly eddig 30 millio
leagyel forint volt, most 42 millióval szaporít-
tatott, hogy a' kereskedést, ipart 's különösen
a' földművelést mozdítsa elő, melly végre a'
Vistula mentében magtároknak kellene épít-
tetniök. —

A' gabona pesti piaci ára jun. 6ikán 1834:				P é n z k e l e t :			
poz. m. vál. gar.	legjobb	közép	csékély	poz. m. vál. gar.	legjobb	közép	csékély
Tisztabuza	120	106 $\frac{2}{3}$	100	Zab	50	46 $\frac{2}{3}$	45 $\frac{1}{2}$
Kétszeres	86 $\frac{2}{3}$	80	—	Köles	—	—	—
Rozs	70	66 $\frac{2}{3}$	63 $\frac{1}{2}$	Köleskása	—	—	—
Arpa	—	60	58 $\frac{2}{3}$	Kukoricza	66 $\frac{2}{3}$	64	62 $\frac{2}{3}$

Bécs június 31-én közepes pengő pénzben			
Status 5 pC. kötel.	99 $\frac{9}{11}$	Bécs 2 $\frac{1}{2}$ pC. bankók.	58 $\frac{2}{3}$
„ 4 pC.	91	Kam. 2 $\frac{1}{2}$ pC. kötel.	—
„ 1820 ^{ki} kölcs.	205	Bankrészevény	1282
„ 1821 ^{ki} „	—	Cs. arany pCt. agio	—

Szerkezteti Helme cz y. Nyomatja Landerer.

Foglalt
versen-
víták
Lame
leg h
hírek

MA

P o z

RRtül kö

ujra meg

gyanek

czikk me

a' Sik Ss

szerint fo

zést „kö

állapodás

sitással :

pörleked

„urasági

höz azo

tisztek h

czikkre

menvén

értelme s

summás

biére, az

ság kivá

vagy vis

ros kebl

itéletük

bizodal

li itélés

jan, kik

nek. — A

sz. kir.

mind má

nek és

akár sz

sen, sőt

ház 's e

lása irán

korra ha

folyvást

koztak ;

consens

Ö

határoza

czellari

rét, ug

nokká n

Kin

dossá é